X-ik évfolyam. 5-ik szám. Kőszeg, 1890. február 2-án.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. *Egyes szám ára 10 kr.*
Előfizetési pénzek és reclamatiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-utczai részében.
(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 11—12. és d. u. 1—2-ig.)
Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor csütörtökön estig.
Megjelenik minden vasárnapon.
Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

A helyzethez.

(Beköszöntöül.)

Kőszeg városa, azt ma már a rózsaszemüvegen át látó is kénytelen beismerni, a modern haladás terén akadályokkal küzd; nem fejlődik gazdaságilag, nem emelkedik sem az ipar sem a kereskedelem terén, sőt mindenütt és mindenben visszaesés észlelhető nem ám csak most, hanem már évek hosszu során át. Intézményeink, vállalataink a helyett, hogy szaporodnának egyre fogynak mind számban, mind jelentőségben, és nincsen módunk, vagy legalább nem tudunk módot ez abnormis állapot megszüntetésére. Ami Kőszeget igazi várossá tette: királyaink kegye s a falai között meghonosult ipar; ami jólétét emelte: egykori virágzó kereskedelme — azokkal többé nem birunk. Az ország belső átalakulásával elvesztettük kiváltságaink legtöbbjét; a külföld kifejlődött iparával, kereskedelmével nem birunk versenyezni. Mindezen körülmények nyomasztó hatása alatt sokan kérdezik közülünk: mi lesz velünk, mivé lesz városunk a dolgok ily kedvezőtlen folyása alatt? Mások, bizva a jobb jövőben: a mostaninál még szebb napokat jósolnak; reményük horgonya a gyáriparnak itteni meghonositásában, másrészt — és ez nem kicsinylendő valami — a város kedvező fekvésében és természeti szépségeiben rejlik. Az előbbiek — nem pártot értek — sajnos, csak sopánkodnak s keresztbe font karokkal tétlenül nézik az eseményeket. Nem közöny az ezeknél, hanem gyámoltalanság; nem kétségbeesés gyötri az illetőket, hanem a bizalmatlanság, melylyel az alkalmazandó gyógymód iránt viseltetnek. Hasonlók ez emberek a beteghez, aki érzi ugyan baját, de irtózik a keserü orvosságtól; aki ragaszkodik az élethez, és visszaóhajtja a jó egészséget, de az orvosi segélyben nem bizik; drágálja az operácziót. Az utóbbiak, vagyis azok, akik nem csak bizni, remélni tudnak, hanem a cselekvés terén sem az utolsók · ezek elkövetnek minden lehetőt az általános czél elérésére; töprenkednek, gondolkoznak, terveznek, háuyják-vetik a dolgokat; áldoznak munkával és pénzzel egymaguk és azért erőtlenül, mert akadály ezek utjában nemcsak a tényleges nehéz állapot, hanem még a mások bizalmatlanságából, hozzá irigységéből vagy egykedvüségéből eredő visszavonás. Egy a nemzet léteért küzdő hadsereg pedig csak akkor operálhat sikkerrel, csak azon esetben viheti győzelemre az igaz ügyet, ha abban minden fegyvernem képviselve van, s ha annak tagjai emberül állnak egymás mellett.

Kőszeg lakosságának tömörülni kell, különösen a vezérszerepre hivatott értelmiségnek, a tervszerü munkára; arra a munkára, melynek czélja a város hanyatlását megakasztani, életerejét kellő tápanyaggal növeszteni. Nem szabad nekünk csak egyetlenegy intézményét vagy vállalatát is cserben hagynunk, lévén azok belső szervei a testnek, melynek életképessége ezek működésétől föltételeztetik. Ha a szervek működése nem rendes: zavar áll elő a test gépezetében; ha megtagadja valamelyik a szolgálatot: megakad a gép s beáll a veszedelem. Isten óvja e várost a további visszaesés, a sülyedés veszedelmétől! Történeti multjánál s nemzeti missziójánál fogva mást érdemel; megérdemelné első sorban a kormány figyelmét és támogatását; megérdemelné, hogy a saját fiai testvéries egyesüléssel és vállvetett munkássággal minden rosznak elháritásában, a jónak, szépnek és nemesnek előmozditásában, közreműködjenek és egyesleg is, ahol és amikor szükség mutatkozik, a cselekvés terére lépjenek. Eszempontok által vezérelve lép csekélységem másodizben a vidéki hirlapirodalom szolgálatába, hogy mint a **„Kőszeg és Vidéke"** felelős szerkesztője a város és a vidék érdekeinek, jó ügyének előbbrevitelében legjobb tehetsége szerint közreműködjék. Nem kerestem a helyet, amelyet mától fogva ujra elfoglalok; nem is volt szándékom, arra felszólitva, e lap szerkesztését elválalni; de mikor láttam, hogy épen most megint egyikével azon eshetőségekkel állunk szemben, melyszerint valamely válalatunk sutba kerülhetne, kötelességszerüleg, mint e városnak — merem mondani magamról — hű fia, ki, mint sok más, a helyzet javulását óhajtja, elvállaltam a terhes és nagy felelősséggel járó munkát: az ujságirást.

Midőn tehát a jelen számmal a t. olvasóközönség elé lépek, teszem azt azon igérettel, hogy mindent, ami egy vidéki hirlap keretébe nem tartozik, e laptól is számüzők. Egész működésem e város és a vidék érdekeinek lesz szentelve, a polgárok anyagi és szellemi javainak gyarapitására irányozva. Mihelyt látnám, hogy a lap szellemével és irá-

TÁRCZA.

SZÉP, JÓ, NEMES...

— A „Kőszeg és Vidéke" eredeti tárczája. —

Szép, jó, nemes vagy, lányka,
Szived megfigyelém;
Térdre borulva kérlek
Legyünk tied s enyém.

Szép, jó, nemes vagy, lányka,
Mint isten angyala,
Ki egy szivet megmentni
A földre szállt vala.

Szép, jó, nemes vagy lányka,
Légy nőm hát, angyalom,
A fűkötő bár, mint mást,
Sátánná tesz tudom.

Sió Ferenc.

Történeti vázlat.

Mutatvány, Wittinger Antalnak „Kőszeg városa és környéke" czimü művéből.

Kőszeg városa már a legrégibb korban, de különösen a közel elmult századok történetében nem csekély szerepet játszott. Összeszedtem a róla följegyzett nevezetesebb történeti adatokat, s csokorba kötve, mint olyan kis egészet nyujtom az olvasónak, a melyből a lezajlott eseményeket, a letünt nemzedékek életét és tetteit, legalább főbb vonásaiban megismerheti.

Az e vidéken talált és kiásott régiségek — eszközök, fegyverek — az ősallapotban maradt népek eszközeire, fegyvereire vallanak s azt bizonyitják, hogy már az ősember ismerte és lakta Kőszeg környékét. Régi történetirók szerint Pannonia legrégibb lakosságát az illirekkel rokon pannon, s kivüle több apró népség képezte. A nagy népmozgalom idejében, Kr. e. 600 év körül, Galli ból kivándorolt keltanépségek telepedtek itt le, hol a többi között a mai O-házat használták áldozóhelyül. A kőszeg-rohonczi hegyes vidéken, s nevezetesen az O-ház és Szt-Vidhegy környékén sürüen fordulnak elő az őstelepesekre emlékeztető leletek; nem ugy magában a városban, hol az ujabb épitkezések ugylátszik megsemmisitették azt, a mi a földben régiség rejlett.

Vidékünknek eme történetelőtti korszakaira következő római korról már többet tudunk. Mikor a rómaiak elfoglalták e vidéket (34-ben Kr. e.), a kis magyar sikság délnyugoti végénél, hol az Alpok keleti végágai képezik a végső pontokat, szemelik ki Sabariát (Szombathelyt) Pannonia központjául, s az O-házat, a kelták egykori áldozóhelyét, őrállomásul. Az itt épült torony a mai város fölé nyiló Gyöngyös-völgy s az erre vezetett (Sabaria-Scarabantia) hadászati és kereskedelmi főúvonal védelmére szolgált. Ilyen őrtornyokra nagy szükségök volt a rómaiaknak, mert más népek sokat háborgatták őket. Már Valerián alatt (270-ben) küzdöttek a vandalusok ellen, s ezek végre is (370-ben) Pannonia nyugati részében letelepedtek. Pár évvel utóbb a quádok és szarmaták dulják fel Pannoniát, és utánok (377-ben) keletről jövet hunok verik ki az itt talált népeket. 445-ben megfordult e vidéken Attila, az isten ostora. 355-ben már a keleti góthok lakták e tartományt, utánok pedig rövid ideig a longobárdok. Eddig a dunántúli resznek még mindig megvolt római jellege, de a longobárdok elvonulásával elveszti azt, s egységesebb állammá fejlődik. Bejön 568-ban az avar vagy várkún népség, a magyarnak egyik ága, mely híres volt védrendszeréről, gyürüszerü földvár-műveiről. Ilyen gyürüszerü körbe esett az Ó-ház, hol — Lasius szerint — avar királyok laktak. Mikor e hely (799-ben) a győző frankok kezebe kerül, „Castellum Guntionis" nevet kap. Kőszeg német elnevezése idáig vezethető vissza. Az egész vidék ekkor a Frankbirodalom (keleti, Ostland) tartományává lesz, s a város mostani helyén szlávok és bajorok telepednek le, kik már a földet mívelik. Arnulf német császárnak egy 888-ban a salzburgi egyház részére kiadott alapitó levelében háromszáz népes telek és néhány templom emlittetik, köztök Gensi (Güns, Kőszeg) templomával.

Az alapitó oklevél szerint itt akkor már nagyobb kiterjedésü szántóföldek, szőlők, vámok léteztek és emberek laktak. Kőszeg eredetet vissza lehet vinni e korig.

A IX. század végével őseinek örökét átveendő a magyar nemzet lépet e földre. Akkor Dunántúl a keleti frankok, s e vidéken bajorok laktak, kik beleolvadtak a hóditók tömegébe, mikor Árpád a magyar sereg egyharmadrészével idecerkezett. Minden esetre nyoma lehetett még itt a római castrumnak, vagy „Castellum Guntionis"-nak — ha teljes épségében nem állott — mikor Zsolt vezér 940 körül az e vidéken talált népek közé besnyőket és magyarfaju oroszokat telepit le, s ezekkel a magyar határszélek megvédése czéljából egy várat épittet, melynek a kiálló sziklárol a melyre emeltetett, Kőszeg nevet adott. Magyar nevét a vár a hely természeti fekvésétől, a kiálló sziklától kapta. Az itt lakott nép később uj vendégekkel szaporodott.

nyával nem sikerült az arany középutat megtalálnom; ha azt kellene észrevennem, hogy a magam elé kitűzött czél megközelithetlen, talán azért, mert nem birok a kellő erővel, vagy nem részesülök én és a lap a kellő anyagi és szellemi támogatásban: azonnal félre fognék vonulni és a tért másnak engedném át. Végre is ama tudat mindig megnyugtató lesz reám nézve, hogy: az akarat, a jó szándék meg volt!

Wittinger Antal.

Szarka Kolumbán,

szül. 1860. aprilis 4-én, — † 1890. január 27-én.

Csak nem rég záródott be a sir, a mely a benczés szekház egy érdemes és közbecsülésben volt tagját magába fogadta. Még nem száradt meg a könyv, melyet a veszteség miatt vala ujdalom a gyászoló rendtársak szeméből kifacsart. A koporsónál elzengett gyászdal mélabús accordjai még visszhangzanak a boltozatos folyósókon és ime — ujra megkondul a lélekharang s hirdeti egy másik rendtárs elhunytát! A szív meg sajgott az előbbi gyászokozta sebektől s a kérlelhetetlen halál felszaggatja a hegedő sebeket. Iszonyu, halál, a te hatalmad. Meg egy-két nap előtt társalogtunk, enyelegtünk a szeretetre méltó, kedves rendtárssal és ma már nincs többé. 30-ik évét még nem töltötte be és már megszünt élni! Ily fiatalon, ily erőben! Mennyi szép és nemes törekvés szállt övele a sirba! Mennyi sok jót és szépet művelhetett volna ő a tanitás terén? Elhunyt in dimidio dierum suorum. Ifju törzsében kettő tört a fa, a mely hivatva volt a legnemesebb gyümölcsecsel táplálni azokat, a kik hozzá közeledtek volna. Ki nem indulna meg ily látványon?

Örökké becsukódtak azok a szelid jóságos tekintetü szemek; elnémult az ajk, melyből soha bántó, sértő szó nem repült ki. Bántani, kit bántott meg vala életében? Sola morte contristavit nos. Halálán kivül soha sem bántott, soha sem szomoritott meg senkit sem.

A részvét, a mely koporsóját körülvette, tanuskodik az érzületről, melyet kora kimulása keltett!

A pap sajnalta benne a szent élerü pályatárst, ki szivében az életszentség legnemesebb virágait ápolta.

Rendtársai siratták benne a szerzetesi jámborság, a szelidlelkü alázatosság példaképét.

A tanár megindult a tanügyet ért veszteségen. Ifjukora mellett sokat olvasott, képzett tanerő volt. A theologisi tanulmányai mellett szorgalmasan készült a tanári vizsgálatra. A tanári oklevel elnyerése után, de már előbb is részben, az angol és franczia nyelv tanulásával foglalkozott. — S mily buzgón és lelkiismeretesen teljesitő tanári kötelmeit; mennyi odaadó buzgósággal járt el dolgában. S e mellett nem csak tanár volt, de nevelő is a szó szoros értelmében. Ha csak század része kikel annak a magnak, a melyet tanitványai szivébe hintett, mikor szent lelkesedésében egész énjét odaáldozta tanitványainak, akkor is sok nemes gyümölcs fogja hirdetni a Krisztus szellemében működött paedagogust, a kire a szülők lelki megnyugvással bizhatták legdrágább kincsüket, gyermekeiket. Mit érezhettek a tanitványai, arról szóljanak azok a könyek, melyek tükrében az érzelmek sugarai megtörtek és visszaverődtek.

Hát az a szombathelyi tanitó miért zokoghatott oly keservesen! Siratta a gyermeki ártatlan ragaszkodás és a tanitványi hála ritka példáját az elhunytban. Az a szombathelyi tanitó volt az, a ki kis-czelli tanitó korában fölismerte a kis Szarka Gyulában a szellemi tehetséget, a kiválóbb nemes lelki vonásokat. Ő volt az, a ki tehetősebb emberek figyelmét a kis Gyula iránt fölkeltette és kieszközölte, hogy a fiut tanitás végett Sopronba küldjek.

A fiu megállotta helyét Sopronban; még ugyanazon évben ösztöndijat is kapott, a melyből fentartotta magát egész 6-ik osztály korig, a midőn a szt. Benedekrendbe lépett, a hol Kolumbán nevet nyert. Azonban a clerikus, utóbb áldozó pap mindig hálásan emlegette a Feje „bácsit". Szombathelyen nem ment keresztül soba, hogy a Fejes „bácsit" meg ne látogatta volna.

„Hát annyira szereti ön a Fejest?" — kérdeztetőle valaki

„Igen" válaszolt ő, „Fejes nekem második apám; ő neki köszönhetem azt, a mi most vagyok."

És ez a jó lélek nincs többé! Raptus est, ne malitio mutares intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius. Sop. 4.

Mintha csak érezte volna közeli kimulását. Szerdán jan. 22-én elment egyik rendtársához, és meggyónt nála, mert „érzi, hogy igen beteg lesz és nem tudja, mi éri." Csakugyan ki is gondolta volna, hogy ez a piros képü kis testvér ily hamar végezzen. Héttőn, jan. 27-én, d. u. 3 órakor nála volt a cseléd, beszélt vele; s minthogy szolgálatát nem akarta igénybe venni, kiment a szobából. Midőn 4 óra felé ismét bement hozzá, a szoba közepén a szőnyegen elterülve találta; daczára minden orvosi segitségnek, nem lehetett többé eszméletre hozni. Más fél óra multa kimult.

Elköltöztél jámbor lélek, nyugalomra tértél; pedig az élet terhei nem törték meg erődet; a nyomasztó gondok nem szántották fel síma homlokodat. Nem is azért ~~hagy~~tál el minket, hogy a hideg göröngy alatt az örök álmot átaludjad, hanem hogy felhatoljon lelked az örökkévaló zsámolya elé és ott hathatósabban folytasd e földön félbe hagyott munkádat, az imádságot: egyházunkért, hazánkért, az egész emberiség jóvoltáért.

—r.

Helyi és vidéki hirek.

— **Fölhivás előfizetésre.** Bizalommal kérjük igen t. olvasóinkat, miszerint lapunkat becses körükben terjeszteni, s arra hova több előfizetőt szerezni sziveskedjenek. Hátralékban levő előfizetőinket a lap árának beküldésére kérjük. Az előfizetési ár: egész évre 4 frt, félévre 2 frt, és negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 10 kr. Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

— **A szerkesztő kérelme.** E lap mostani s egykori dolgozótársait, valamint jó barátaimat és elvtársaimat bizalomteljesen arra kérem, hogy feladatom teljesitésében segitségemre lenni sziveskedjenek.

A szerkesztő.

— **Járásbirósági uj aljegyző.** Az igazságügyi miniszter a helybeli kir. járásbirósághoz aljegyzőül kinevezte Szabó Jenőt, szombathelyi törvényszéki joggyakornokot, aki uj állását mult hó 29-én el is foglalta.

— **Névmagyarositás.** Kőszegi illetőségü és kiskoru Kopp Ludmilla valamint Kopp József gyámjuk igen helyes intézkedés folytán „Kisteleki"-re változtatták át vezetéknevüket.

— **Az uj főszolgabirótól** — mint azt a „Vasvármegyé"-ben olvassuk — szépen bucsuztak el szt.-gotthárdi barátai és tisztelői. A lap közleménye szerint a kőszegi uj főszolgabiró tehetséges ember, derék munkaerő, finom társalgó és kitünő politikus, ki hivatalában nem ismer halogatást, s ami a fő, választások alkalmával a párthajszákban mindig ügyesen tud forgolódni. Meg vagyunk győződve, hogy e szép tulajdonságait Kőszegre is magával hozta Somogyi Miklós főszolgabiró, akit azért szivből üdvözlünk Kőszegen való letelepedése alkalmával, azt kivánva, hogy családjával együtt, melynek kedvéért idejött, jól érezze magát körünkben.

— **Edison fonografja Kőszegen.** Siegfried W. Bécsből mult csütörtökön a polgári körben Edison fonografját mutatta be az ott esti öt órakor összegyült, urakból és hölgyekből álló, válogatott közönségnek. Szóbeli bevezetés után, melyben a fonograf eredetét, mibenlétét és jelentőségét vázolta, az apparatust működésbe hozta és ez a beszéd, ének és alkalmazott trombitaszó hangjait terszésszerinti idő elteltével elég érthetően visszaadta. Megjegyezzük, hogy ez nem volt Edison javitott fonografja.

— **A szegényeknek.** Lauringer János, mint a helybeli szegényintézet gondnoka, szétküldte névjegyzékét azon kegyes emberbarátoknak, kik magokat az ujévkor szokásos üdvözlésektől a szegényintézet és egyes szükölködőknek jutandó könyöradományok által megváltották. E névjegyzék, melyet bezárólag egy kis kimutatás egészit ki, 297 részint aláirt, részint névtelen adakozót tüntet föl 161 frt 85 krnyi adománynyal. Ez összegből a szegényintézet tőkegyarapitására 10 frtot forditottak és a gyüjtőnek 5 frtot fizetek ki; ugy, hogy az u. n. háziszegényeknek 146 frt 85 kr jutott. A szegényintézeti gondnok a jótékony adakozóknak a szegények nevében köszönetet mond.

† **Gyászrovat.** Elhunytak: Szarka Kolumbán, szent Benedek-rendü áldozár, okleves főgimnáziumi tanár f. é. január hó 27-én kora 30-ik, szerzetes életének 12-ik, áldozársága és tanárkodása 5-ik évében, agyrázkodás következtében. Temetése mult hó 29-én volt a város és a vidék minden részéből összegyült papok, tanárok, tisztviselők és a lakosság igaz részvétele mellett.

— Techet Mihály, magánzó, f. é. jan. hó 27-én. Az elhunytat veje és két unokája gyászolja.

— **Több kegyelet a holtak iránt!** Mikor a kegyelet utolsó adóját rójuk le elköltözött embertársaink iránt; mikor halottainkat kikisérjük csendes nyugvóhelyükre, azt rendben és csendben szoktuk megtenni. Igy tudja és teszi ezt Kőszeg férfi-lakossága; de a nők — tisztelet a kivételnek — azoknál a kiváncsiság leküzdeni látszik a részvét vagy bánat érzetét, mert temetések alkalmával valósigos rendbontó és csendháborító csoportokat képeznek. Ilyenekül követik a koporsót, ilyenekül foglalják el az utczasarkokat s ilyenekül tódulnak be az egész temetési menetet megelözve, a sirkertbe, sértésére a holtak emlékeinek bántalmára a közönségnek. Aki az utolsó nagy temetések alkalmával ezek látásán fölháborodott, méltán kérdezheti, hogy hát: nem lehetne ezen segiteni? Azt hisszük igen. Fölhivjuk e körülményre rendőrségünk figyelmét!

— **Beszüntetett előadások.** A helybeli gimnáziumban a mult héten az előadások csak délelőtönként voltak megtarthatók, mivel a tanári testület három tagja, köztök az igazgató is influenzában feküdt s az egyik, szegény Szarka Kolumbán, kiről e lap egy más helyén megemlékezünk, meg is halt. Mint értesülünk, ő méltósága a pannonhalmi főapát úr a korán elköltözött derék tanár helyére valószinüleg dr. Mázi Engelbertet küldi ide Pannonhalmáról és kilátás van arra nézve, hogy jövő hétfőtől fogva az előadások rendes menetet nyernek.

Mikor Gizela bajor herczegleány első királyunk nejévé lesz, számos papot, lovagot, szolgát és mesterembert hoz be magával uj hazájába, hol Pozsony, Sopron és Szombathely környéket nyeri nászajándékul. Német lovagok még később is vándorolnak be hazánkba. Egy Vid (másképp Vida) nevü német gróf, Salamon király (1063—1074) bizalmas embere, de rosz tanácsadója, némelyek szerint Szent-Vid várának épitője és első birtokosa volt. Két hamburgi gróf, Wolfer és Henrik testvérek Tirolból jöttek be hazánkba, a kiknek II. Géza király (1141—1162.) Kyscen hegyet s egy győrvidéki szigetet adott. Ezek elsejétől, Wolfertől, származtak a Német-ujvári grófok, Kőszeg első ismert birtokosai. Hogy kinek kezén volt ez előbb, adatok hiányában meghatározni nem lehet. Csak annyit tudunk IV. Béla királynak egy 1238-ban kelt oklevéléből, hogy Kőszeg várát már korábban Frigyes szállta meg, a ki a tatárok ellen is megvédhette e helyet, mivel itt 1246-ban már plébánia virágzott. Ez utóbbi évben innen inditotta meg IV. Béla király boszúálló hadjáratát babenbergi Frigyes német császár és osztrák herczeg ellen, a ki a tatárok elül menekülő királylyal fogolyként bánt, kincseit lefoglalta és e vidéket megszállotta. Kőszeget már korábban Herbord, Osl comes fia, vette vissza Frigyestől, s ennek érdemeivel és jutalmazásával foglalkozik a fenti oklevel.

Mindezekből látható, hogy Kőszeg már a magyarok bejövetelekor s utána is lakott hely volt, s mikor a Német-Ujváriak 1263 körül az alsó-várt épitették, és „hospiteseket" (vendégeket) szállitottak ide, az már lassankent várossá fejlődik. Nevét Kőszeg kétségen kivül a délnyugoti hegyek között kiemelkedő, és ma is némi romtaradványával látható O-háztól, ó-vártól kapta, mely emlékeink szerint meg a mult században O-Kőszegnek neveztetett. Régi, latin nyelven szerkesztett okmányainkban majd magyar nevén emlittetik, mint pl. Kewszeg, Keuseg; majd pedig németen, mint pl. Gunza, Gunsch.

Kőszeg a Német-Ujvári grófok alatt sok viszontagságon ment keresztül. V. István uralkodása kezdetén Német-Ujvári Henrik grófnak oka levén a király boszujától tartani, két Kőszeget, (felső és alsót) több várral együtt Ottokár cseh hadainak szolgáltatta át. Emiatt s mert a cseh király az ő udvarába menekült magyar főurak, valamint az István király nénje által Prágába vitt családi kincsek kiadását megtagadta, háborura került a dolog, melyben azonban egyik fel sem arathatott valami különös sikert. Azért békét kötöttek s annak egyik pontjában a cseh király kötelezte magát, hogy a magyar király pártos alattvalóinak nem nyujt menedéket, és segitséget törvényes urok ellen. De a ki be nem tartotta a békefoltételeket, az a cseh király volt, amiért ismét kitört a háboru. Ezalatt sikerült az Osl nemzetségből származott Jakab- és Oslnak, Gergely vasvármegyei főispánnal egyetemben Henrik bánt, ki Kőszeg várából többször kitörve az országot pusztitotta, onnan kiűzni. V. István király erről hálásan emlékezik meg egy 1272-iki okmányában. Kőszeg azonban most sem örvendhetett soká a nyugalomnak, mert a Német-Ujváriak az időközben trónra jutott IV. László király kegyét s evvel birtokaikat csakhamar visszanyerték, mire Kőszeget ismét a hatalmas kényurak kezén találjuk. Ezek hűségét és talán segélyét is biztositandó, 1277. évi november végével László magyar és szövetségese Rudolf római király Kőszegre, Iván főfeszkébe, jönnek. A két fejedelem látogatásának s az ezalatt folyt egyezkedéseknek tulajdonitható, hogy a Német-Ujváriak hűséget fogadtak, és Iván gróf Ottokár ellen harczolt. De nem sokáig maradt a nyughatatlan természetü Iván a király hive, s az osztrák fejedelem (Albert) jó szomszédja. Mint lázadó fosztogatta a vidéket, sőt betört Albert osztrák tartományaiba, hol szörnyü pusztitást tőn. Erre azután kijutott Ivánnak, de még szegény Kőszegnek is. 1289 tavaszán ugyanis Albert, a grázda határgróf hatalmaskodását megtorlandó, 15 ezernyi sereggel a Német-Ujváriak határszéli birtokain termett, azok nagy részét elfoglalta s Kőszeget szeptember végével kezdé ostromolni. A harcz lefolyása borzalmat gerjesztő volt. Iván gróf, hogy az ostromlókat visszarettentse, 500 elfogott német barczosnak kezét-lábát vágatta le s küldte Albert táborába. De csalódott számitásában, mert a németek feldühödve Iván ez embertelen tettén, a várost minden oldalról megrohanva elfoglalták, s az őrséget a lakosság nagyobb részével a várba szoritották. Ennek birtokáért még elkeseredettebbé lőn a harcz. Még a nők is résztvettek a férfiak véres munkájában, égő szövetnekeket, méhekkel telt köpüket dobálván s forró vizet öntvén az ostromlók fejeire. Ilyen kitartó hős védelem mellett talán még megtarthatják vala a várt, de Iván nem bizván a védelem sikerében, egy alaguton megszökött; mire a várbeliek szabad elvonulás feltétele alatt magukat (1289. nov. 1.) megadták. Az ostrom alkalmával az egész város a ferencz-rendiek kolostorával együtt elégett. Kőszeget birtokába vevén Albert, a megrongált várfalakat helyreállittatta s a vár őrizetét Emeberg Berchtoldra bizta. Sokáig azonban nem maradt Albert birtokában Kőszeg, mert miután az az elfoglalt magyar helyeket az undok erkölcsü László király megöletése után III. Endre uj király felszólitására sem akarta visszabocsátani, ez utóbbi haddal indult ellene, és 1291-ben azok s igy Kőszegnek is kiüritésére kényszeritette. A Német-Ujváriak ekkor elvesztett birtokaiknak legnagyobb részét visszakapták ugyan, de a haimburgi békének rájok nézve azon sérelmes pontja miatt, melynek értelmében a kőszegi felső-vár többet magával lerontandó volt, ujra elpártoltak törvényes uroktól. A trónkövetelő Martel Károly párthivei közé sorakoztak, s a drávántúli részekben, hol szintén voltak nagy birtokaik, a zavargók élére állottak. A király 1292. évi ápril havában már maga is Drávántúl táboroz, megtörni szándékozván ellenségeinek erejét. Ugylatszik azonban: nem sikerült terve, mert egyességre lépett Ivánnal. A hitszegő Iván most a hűség álczája alatt csellel keriti hatalmába a királyt és fogságba veti, melyből őt csak kezesek s különféle kedvező igéretek vétele után bocsátja szabadon. Mindezek daczára megkapja megérdemlett büntetését és 1296-ban elveszti Kőszeget is, melytől a király seregének élén szeptember havában fosztja meg.

(Folytatása következik.)

— **Szikvíz-fogyasztás.** A kegyforrás-szikviz gyártása Kőszegen sikerült valalatnak bizonyult. Vetekedik e viz minden eddig ismert szikvizzel minőség és olcsóság tekintetében és a palaczkok kiállitása is oly izléses és szabályszerü, hogy mellettuk elhomályosul minden más e fajta, „szodás flaskó". Nem hiaba, hogy január 1-étől fogva máig 6000, mond h a t e z e r üveggel fogyasztottunk.

— **Szinház.** A falaink között időző magyar szintársulat a tegnapi előadással („Lilli"-vel) befejezte itteni működését. Közönségünk nem partolta ez egyszer a magyar szinművészetet oly mértékben, amint azt más esetekről itelve várni lehetett volna. Nem furkesszük az okokat, mert lehet, hogy epen a társulat szolgáltatta azokat; csak örülünk, hogy — mint értesülünk — ma még a helybeli katonai alreáliskolában játszhatik es kaphatja remélhetőleg a legtisztább jövedelmet.

— **Kereskedők figyelmebe.** A vallás es közoktatásügyi m. kir. ministerium 1889. evi február hó 4-en 4438. sz. a. kelt magas rendeletével intezkedik, hogy a kereskedőknel alkalmazott tanonczoknak irásbeli szerződés mellett való felvételére s tanviszonyuk belejezésekor részükre az iparhatósági bizonyitvány kiállitására nézve ugyanazon intézkedések mérvadók, mint amelyek e részben a többi iparosokra nézve fennállanak; ennél fogva a kereskedők az 1884. évi XVII. t. cz. végrehajtásáról kiadott földmivelés- ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium általános rendeletének 23. és megfelelő §§-ainak rendelkezéseit teljesiteni kötelesek és a mulasztások szintén büntetendők.

— **Iparosaink figyelmebe.** Az elsőfoku iparhatóság fellépése az iparostanonczok igazolatlan iskolai mulasztása érdekeben, mindinkabb azt a feltünő körülményt hozza napfényre, hogy az iparosok még most sem veszik komolyan az alsófoku ipariskolát, s tanonczaik iskolalatogatását latogatasi könyveikben láttamozásukkal nemcsak nem őrzik ellen, de még arra sem vetnek gondot, mino esetekben nyerhet a tanonczok mulasztása igazolást. Sokan élnek abban a téves hitben, hogy azon papirdarabkák által, melyből sem az, hogy kinek szól, sem az, hogy mely időről szól, s mely a tanitók többszöri figyelmeztetése után érkezik csak meg: a tanonczok minden mulasztása igazoltnak tekintetik. Ezen téves fölfogás eloszlatására közöljük a minden tanuló látogatási könyvében olvasható rendtartá i szabályok 11-edik §-át, mely a vallás- es közokt. m. kir. miniszternek 1884. évi 27,496. sz. a. rendeletében adatott ki, s mely a tanitóknak a mulasztott órak igazolása körüli eljárását meghatározza s egyszersmind az iparosok részéről bejelentett mindenféle képtelen igazolás elfogadását lehetetlenné teszi. 11. § A tanitáson meg nem jelenő iparostanuló köteles mulasztasa okát mesterétől hozott bizonyitványnyal igazolni. A mulasztást következő okokou lehet kimenteni: a) Ha az iparos növendek komoly betegségbe esik. b) Ha gazdája családjának valamely tagja oly beteg, hogy a miatt a tanuló erkölcsi kötelessége otthon maradni. c) Ha a gazdája családi körében haláleset fordul elő.

— **Influenza.** Az influenza-járvány nem lepett föl Kőszegen teljes erővel, habár eleg embert kötött az ágyhoz és több esetben tifozus lázba csapott át. Az iskolákat, hivatalokat megbénitotta ugyan, de a rendes működést csak nemely iskolában akasztotta meg.

— **Időjárás.** A mult hét végén tamadt locs pocsos időn gyorsan változtatott a hétfői szel, mely kedd reggelre valóságos orkánná valtozott. Ez után kitisztult a levegő es csütörtöktől fogva naponkint fagy. A gazdák kedvezőnek mondják ez időjárast

— **A köszegi „kereskedelmi kör"** február hó 9-én szombaton, egyesuleti helyiségeiben nyolcz részletből álló szavalati es zenészeti estélyt rendez. Ezt tánez fogja követni.

— **Müvész-estély.** S i ó Ferencz, a lapunkban jelzett szavalati s monolog-előadását a következő változatos műsorral fogja megtartani: „Mulattató csevegesek a legujabb s ez idő szerint divatos műfaju magánjelenetek és szavalati reszletek. I. Az udvarias ember. (Vig monolog — Pradels.) II. Tetemre hivás. (Szavalat — Arany.) III. Szeretem a nőket. (Vig monolog — G. Lorin.) IV. Az őrült. (Szavalat — Petőfi.) V. A légy. (Vig monolog — E. Guiard.) VI. A hajótörés. (Komoly monolog — Fr. Coppee.) VII. Desperat ur. (Vig monolog — Jules de Marthold.) VIII. A rákok. (Vig monolog — Jaques Normand.) E műsorral részt fog venni a „kereskedelmi kör" estélyen is.

— **Pályázat eredménye.** A vasvármegyei turista-egylet részéről hirdetett pályadijert egyetlenegy dolgozat versenyzett. Jeligéje: „Tiszteld e multak emlékeit!" A pályabirák a munkát n e m tartják jutalmazandónak. Szerző tehát dolgozatát Felső-Lövőn, az egylet ügyvivő alelnökétől visszaveheti, vagy postán is visszakérheti. A szerző nevét rejtő boriték tanuk előtt felbontatlanul elégettetik.

— **Térkép** A vasmegyei turista-térkép a műintézet részéről még nem küldetett meg, azért a megrendelők sem kaphatták azt meg. Az eddigi megrendelők száma meghaladja már az 50-et. További megrendeléseket kérünk, mert azokra az egyletnek szüksége van.

— **Bécs uj érseke Kőszegen.** A „Wiener Zeitung" jelentése szerint a király Gruscha Antal dr. tábori püspököt nevezte ki bécsi érsekké. — Dr. Gruscha 1820-ban született Bécsben és 1843-ban szentelték fel pappá. Több évi lelkészkedés után 1871-ben a bécsi székes-egyházi főkáptalan kanonokja, 1878-ban fölszentelt püspök lett, majd két évvel később a pápai praelatusi és pápai trónállói czimet nyerte el. Birja a vaskoronarendet és alelnöke az osztrák katholikus legényegyletnek. Gruscha egy kath. legényegylet ügyében 1882. ápril hó végével Kőszegen is időzött és itt a plébánián volt szállva, hol szeretetreméltóságáról és kiváló papi erényeiről sokat tudnak beszélni.

— **A köszegi ált. temetkezési egylet** f. évi január hó 26-án tartá közgyülését a városház tanácstermében. Nagyságos és főt. Major János elnök ur beszámolója szerint ezen közjótékony egylet fennállásának 10-ik évét töltötte be, a mely idő alatt számos szegény családot részesitette az egylet jótéteményeiben a mi kitünik abból, hogy ezen lefolyt 10 év alatt nyolczvanhat meghaltak után összesen 1722 frt fizettetett ki temetkezési átalánykép. és mind a mellett pénzügyi tekintetben mégis kedvező eredményt mutat fel, és pedig: bevétel volt a mult évben tagdij czimén 651 frt 20 kr, takarékpénztári kamatokban 107 frt 81 kr, tehát összesen 759 frt 01 kr; ehhez járul még a mult évi maradványtőke 2321 frt 18 kr, vagyis 3080 frt 19 kr. Kiadás 17 elhalt tag után 342 frt, nyomtatványok s egyebb kiadások 52 frt 45 kr, összesen 394 frt 45 krt levonva, marad 1889. év végével 2685 frt 74 kr pénztári készlet. Az egyleti tagok száma 1888. év végével volt 438, 1889. év folyamán felvetetett tagok száma 85, összesen 523. Ezek közől mult évben meghalt 17. kilépett 7, összesen 24 tag, s igy 1889. év végével 499 tagja van az egyletnek. Ehhez képest azon körülménynel fogva, — hogy azon egyleti tag, ki az egyleti pénztárba 20 frtot már befizetett, nemcsak, hogy a további befizetés alól fel van mentve, az egyletnek tagja marad és ezen befizetés után minden további betöltött évre a temetkezési átalány évenkint egy-egy forinttal felemeltetik, — sokkal nagyobb előnyt nyujt mint minden más temetkezési egylet és azonkivül pénzünk itthon marad, külföldre nem vandorol s igy ezen közjótékony egylet barkinek is a legmelegebben ajánlható.

Janda Károly,
egyleti jegyző.

— **Hirdetmény.** A volt helybeli sörházhoz tartozó helyiségek s tartozmányaik, u. m. a volt kiméresi-helyiség kerttel, a lakórészek, 2 rét, 1 jegverem, gabnaraktár, istálló, 3 pincze 1890-évi február 27-én reggel 9 órakor az itteni tanácsteremben megtartandó árverésen három, esetleg hat egymás után következő évre a legtöbbet igérőnek haszonbérbe fognak adatni. Irásbeli ajánlatok lezárva f. évi február 24-ig vagyis az árverés előtt 3 nappal a polgármesteri hivatalhoz adandók be, melyek a szóbeli árverés befejezte után lesznek felbontandók. A gazdálkodó választmány a jelentkezők közt szabadon választhat. Kőszeg szab. kir. város gazdálkodó választmányának 1890-évi január 18-án tartott üléseből.

Tipka Ferencz, polgármester.

— **Hirdetmény.** Vasmegye 4603/881. sz. szabályrendelete értelmében minden gyümölcs- s egyéb fa a kártékony rovarok s kernyóktól f. évi február havában megtisztitandó. Ezen rendelet be nem tartása 2—50 frtig terjedő pénzbüntetést von maga után. Városkapitány ur felhivatik, miszerint ezen rendelet szigoru ellenőrzését alantas, különösen hegy s mezei rendőri közegeivel foganatositsa s a mulasztókat vonja felelősségre Kőszegh, 1890. évi január 29-én. **Tipka,** polgármester

— **Hirdetmény.** A nagym. m. kir. belügyministeriumnak 2895/VIII. sz. rendelete folytán az influenza terjedésének lehető megakadályozása czéljából a következő óvrendszabályok tétetnek közé: 1. A lakosság minden meghüléstől óvakodjék és tartózkodjék et és életrendi hibák elkövetésétől. Ez nevezetesen a gyermekek és beteges emberek által követendő. 2. Nagy fontossággal bír a lakások levegőjének tisztasága, miert is azok gyakran a meghülés kikerülésevel szellőztetendők. 3. A kik az influenzát már kiállották, ezen betegségre hajlamositottaknak lenni látszanak, abba igen könnyen visszaeshetnek, a mi sulyosabb következményekkel jár. Kőszeg, 1890. január 25-én. **Tipka Ferencz,** polgármester.

— **Fenyő illat** cz. mai lapunkban megjelent hirdetésre különösen a n. é. közönséget, annal inkabb is; mert a mostani járványos időben a kellemes, üdő fenyő illatu levegő valódi élvezet. Czélszerüsége mellett olcsó is, s igy mindenki kevés pénzzel állithatja elő szobájában ezen szesz által az ismeretes, egészséges tűlevelü fenyő illatot.

— **Most midőn** a magárusok árjegyzékei özönként zudulnak fejünkre nagy részben elavult abráikkal, melyeket már éveken keresztül akárhányszor volt alkalmunk a megelégedésig látni, kellemes meglepetést okoz Spiegel S. budapesti magkereskedő (Andrassi-ut 1.) rendkivül érdekes ujdonságokkal és ezeknek müvészi kivitelü rajzaival pompázó idei árjegyzéke, melyet kivánatra mindenkinek ingyen és bérmentve megküld, ha akár csak levelező lapon keresik meg érette. A Spiegel czég tagadhatatlanul rendithetlen szoliditásnak, magvai kitünö csira képességének és valódiságának köszönheti ama nagy pártfogolást, melyet a hazai és közönség iránta tanusit és méltán magunk is legmelegebben ajánlhatjuk e hazai szolid magkereskedő czéget közönségünk szives figyelmébe és jó indulatába.

Felelős szerkesztő: *Wittinger Antal.*
Kiadó-laptulajdonos: *Feigl Gyula.*

Irodalom.

— **Marlitt** a csak nemrég elhunyt legkiválóbb német irónő összes regényei jelennek meg 25 kros illusztrált füzetekben a Singer és Wolfner czég kiadásában. Marlitt regényei ugyan már le vannak forditva nyelvünkre, ma azonban egy-kettő kivételével mind végleg elfogyott s e körülmény egyszersmind a legjobb bizonyiték arra nézve, hogy Marlitt regényei, melyek a modern regényirodalom legkiválóbb termékeihez tartoznak, mennyire kedveltek a magyar közönség előtt is. A gyüjtemény Marlitt talán legérdekesebb regényével „A vén kisasszony titka" czimüvel kezdődik, ezt fogják követni: „A pusztai herczegnő", „Második feleség", „Aranyos Erzsike" stb. czimü müvei. Az uj gondos forditás, valamint az igen díszes képekkel ellátott kiadás bizonyára még több olvasót fog szerezni Marlitt regényeinek. — Minden 2 hétben egy 25-kros gazdagon illusztrált füzet jelenik meg.

SÜKETEKNEK.

Egy oly egyén, ki igen egyszerü szernek köszöni 23 évig tartó süketségének és fülzúgásának gyógyulását, kész annak leirását német nyelven minden jelentkezőnek ingyen beküldeni. Czim: J. H. Nicholson, Bécs XI., Kolingasse 4.

Nyilt-tér.

Fekete selyemszövetet 60 krtól 11 frt 65 krig méterenkint — sima es mintázott (mintegy 150 különböző minőségben) — darab- és végszámra, porto- és vámmentesen szállit H e n n e b e r g G. (cs. és kir. udvari szállitó) gyári raktára Z ü r i c h b e n. Mintákat rögtönösen küld. Levelekre 10 kr. porto váratik.

A ki nem tudja,

hogy a sok hirdetett gyógyszer közul melyik felelne meg leginkább betegségének, az kérje azonnal levelezo-lapon **Richter kiadóintezetétől Lipcsében,** a képekkel ellátott **„A Betegbarat"** czimű könyvecskét. A hozzá nyomtatott halairatok bizonyitják, hogy a művecskében foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezren-meg-ezren elkerülték a haszontalan pénzkiadást, hanem még a vágyva-vagyott gyógyulást is hamar megtalálták. A könyv ingyen küldetik meg.

1668|89.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy **a kőszegi takarékpénztár** végrehajtatónak **Csorba Géza** ügyvéd mint elhalt **Kappel Károly**, ugyis mint kiskoru K a p p e l J ó z s e f, K a t a l i n, K á r o l y, J á n o s, G u s z t á v, F e r e n c z és K a r o l i n részére kinevezett ügygondnok, továbbá K a p p e l K á r o l y n é és K a p p e l S a m u kőszegi lakós végrehajtást szenvedő elleni 402 frt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kőszegi királyi járásbiróság területen levő **Kőszeg** sz. k. város határában fekvő a kőszegi 172. sz. tjkvben A. I. 1—2 sorsz. 542 és 543 hsz. sz. a. felvett 332. összeirási sz. házukra és kertjükre 247 frt, — ugyanott † (6586—6588) hrz. sz. a. foglalt szőlőbirtokukra 234 frt, — és ugyanott 7309. hrz. sz. a. felvett szőlőbirtokukra az árverést 186 frban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1890-ik évi február hó 27-ik napjának délelőtti 10 órakor Kőszegen a biróság helyiségében

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. törvényczikk 42-dik §-ában jelzett á r f o l y a m m a l s z á m i t o t t és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1889-ik évi november hó 16-dik napján.

A kőszegi királyi járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Saáry,
kir. aljbiró.

HIRDETESEK.

8 év óta jónak bizonyult, száz meg száz elismerés.

1 percz alatt, kefélés nélkül fényes csizma.

Gaertner Rich.

folyékony franczia fénymáza.

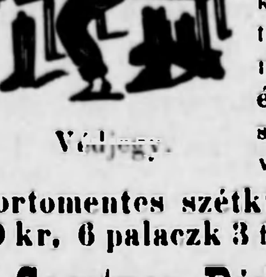

Védjegy.

Bekenjük a bőrt és azonnal feltünik az erős fekete fény, mely 8 napon át eltart, nedvességben nem ereszkedik meg és vizhatlanna teszi a bőrt. Takarékos, tiszta és gyors. Alkalmas a főt. papságnak, tiszteknek, gazdáknak, erdészeknek és mindenkinek. Uri, női és gyermeklábbelihez, lószerszámokhoz stb. Használatban van a cs. és kir. csapatoknál.

Portomentes szétküldéssel 2 palaczk 1 frt 30 kr. 6 palaczk 3 frt. 12 palaczk 4 frt 60 kr.

Gaertner Rich. chemiai gyára,
cs. és kir. hadseregszállitó,
Bécs, Gisella-utcza 4.

Kapható Kőszegen: **Roth Sándor. S. Neumann** és **Deutsch Dávid** bőrkereskedő uraknál.

Piaczi-árak.

Buza	100 kilo	8 frt.	60 krtól	8 frt.	80 kr-ig.
Rozs	„	8 „	25 „	8 „	60 „
Árpa	„	6 „	70 „	8 „	— „
Kukoricza	„	6 „	— „	6 „	30 „
Zab	„	7 „	70 „	8 „	— „

	frt.	kr.		frt.	kr.
Buzaliszt I. 100 kilo	15	50	100 kilo burgonya	3	—
„ II. „	14	40	Marhahus . 1 kilo	—	48
Rozsliszt I. „	14	30	Marha zsir	1	—
„ II. „	12	60	Disznóhus „	—	56
Buzakorpa „	5	—	„ zsir „	—	76
Rozs „	4	75	Borjuhus „	—	60
Köleskása „	11	—	Birkahus „	—	40
Dara „	16	90	1 méteröl bükkfa	13	50
Árpa dara „	8	—	„ „ dorong	10	—
Széna „	2	80	„ tölgyfa	9	40
Szalma „	1	70	„ „ dorong	7	60

HIRDETÉSEK.

Homoktalaju gyümölcsfa-iskola!

Unghváry László

Czegléden létező „Phyloxera“ mentes homoktalajjal biró és szaktekintélyünk **Bereczki Máté** ur hirneves telepéről beszerzett legkitünőbb 376 fajt, valamint vadonczot és egyebet tartalmazó és most már **ötszörösen nagyobbitott**

gyümölcsfa-iskolájának

név es árjegyzéke kivánatra bérmentve küldetik.

Tisztán almafa vételénél 10% árengedmény. Kiültetésre alkalmas, kiváló szép, erős, mindenféle nemes 2—4 éves csemeték árai: 20 krtól 40 krig A homokban nevelt csemeték bebizonyult tény, hogy akármilyen talajban biztosan megerednek.

Forgató-gépeket,

kitünö és tartós minöségben

több évi jótállás mellett szállit

Umrath és társa

gazdasági gépgyára

Prága-Bubna.

Árjegyzékek kivánatra ingyen.

Kitünő bizonyitványok rendelkezésre állanak.

Raktára:

Budapest, váczi-utcza 60. sz. a.

A most uralkodó Influenza járványnál ajánlható.

Coniferen-Sprit

(Fenyő-illat.)

A legjobb és leghatásosabb levegő-tisztitó és festőlenitő-szer a lakásokban, mely a friss, legüditőbb erdőszagot terjeszti szét a szobában.

Orvosi felügyelet mellett lesz készitve, az Eggenbergi vizgyógyintézetben Grác mellett.

Ára egy üvegnek 60 kr. egy karton 3 üveggel pedig 1 frt 80 kr.

Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszertára, Királyutcza 12; Brázay Kálmán nagykereskedő IV. Muzeum-körut 23.

Kapható: Hajóson Martinovich József gyógyszerésznél; Kőszegen: **Köszegi J.** könyvkereskedőnél; Lőcsén Duffek Frigyes gyógyszerésznél.

Egyenes megrendelések igy czimzendők:

Direction der Wasser-Heilanstalt

Eggenberg bei Graz in Steiermark.

Fog-Elixir, fogpor és fogpasta

a főtisztelendő és kegyes

„Benedek-rendü‘ szerzetesektől

Soulac-i apatság Girondeban.

Prior: Dom Maguelonne.

2 arany erem:

Brüssel 1880 — London 1884

A legmagasabb kitüntetések.

Feltalál-tatott: **1373-ban** Pier. Boursaud Prior által.

A főtisztelendő és kegyes **„Benedek-rendi“-ek fog-elixirjének** mindennapi használata, — egy pár cseppnyi adag egy pohár vizben — megakadályozza a lyukas fog képződését és meg gyógyitja a lyukas fogat, melynek fehér fényt és szilárdságot kölcsönöz, s a mellett a foghúst erősiti és épen tartja.

Olvasóinknak tehát tényleg szolgálatot teszünk, a midőn figyelmöket ezen régi és hasznos készítményre felhivjuk, a mely a legjobb gyógyszer és egyedüli óvszer a fogfájás ellen.

Ház alapittatott 1807-ben. **SEGUIN** **Bordeaux** 106 és 108, Rue Croix de Sequey.

Föügynök:

Kapható minden nevezetesebb illatszeráru-kereskedésben, gyógyszertárakban és gyógyszeráru-(drogue) kereskedésekben.

Gyors és biztos segitség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek lo vtán a vérnek tisztitására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elősegitésére a legjobb s leghathatósabb szer már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfüvekből a leggondosabban van készitve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felbüfögés, vértolulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. Ily kitünő hatásai következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbizható háziszerevé lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt. kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei barkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.**

Óvás! Hamisitások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasitás szerint készitett **„Dr. ROSA-féle életbalzsam“** minden üvecskéje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain **„Dr. ROSA életbalzsama a „fekete sashoz“ czimzett gyógyszertárból, FRAGNER B. Praga 205—III.“** német, cseh, magyar és franczia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Védjegy.

Dr. ROSA életbalzsama valódian kapható csak a készitő

FRAGNER B.

főraktárában, gyógyszertár a „fekete sashoz“ Prágában 205—III., és BUDAPESTEN Török József úr gyógyszerésznél, király-utcza 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszertárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárában van raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható.

prágai általános házi-kenőcs

több ezer hálanyilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménynyel használható a nöi emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgyöknél, az ugynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolit; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszivja, kiéreti és kigyógyitja.

Kapható 25 es 35 krajczaros szelenczékben

Óvás! Miután a prágai általános házikenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasitás szerint csak nálam lesz készitve, s csak akkor valódi, ha a sárga érczszelencze, melybe töltetik, vörös használati utasitásokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyultabb számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyitására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

Utánzások ellen minta és jegygyei védve.

Gyomorsó

Schaumann Gyula

vidéki gyógyszerésztöl **Stockerauban**

emésztési zavároknál és gyomorbajok ellen évek óta kiprobalt étrendi szer.

Kapható az osztrák magyar monarchia minden jónevü gyógyszertárában.

Egy doboz ára 75 kr.

Postaszétküldés legkevesebb két doboz vételénél utánvéttel

Föraktár: Schaumann Gyula

vidéki gyógyszertára **Stockerauban.**

Gyógyászati szaklapok véleményei e gyomorsó értékéröl.

Wiener Medicinische Wochenschrift (Bécsi gyógyászati hetilap) 1878. 15. szám. A **Schaumann Gyula** ur stockeraui gyógyszertárából való gyomorsó egy oly szer, mely emésztési zavaroknál, a gyomor gyengeségénél annak hurutjainál, vagy ehhez való hajlamoknál étvágytalanságnál stb. igen jó hatással bir és nemcsak étrendi s minden étkezésnél használandó, hanem leginkább gyógyászati szernek kell azt tekinteni. Annak összetétele, melyekban a legjobban kiprobált anyagok, köztük olyanok, melyeknek nagyszerü hatása csak a legujabb korban lett köztudomásu — képviselve vannak, érthetővé teszi ama jó sikereket, melyek annak alkalmazása által eléretnek. Es mindenki, aki tudja, hogy éppen az emésztési zavarok mennyire befolyásolják az ember egészségi állapotát és mennyire lesogyasztják az egész testalkatot, el fogja ismerni egy ily szer fontosságát.

Wiener Medicinische Blätter (Bécsi gyógyászati lapok) 1878 22. szám. „A stockeraui vidéki gyógyszertár tulajdonosa **Schaumann Gyula** gyógyszerész által készitett gyomorsó különösen idült gyomorhurtnál jön észszerüen alkalmazásba. Leginkább azon elönynyel bir az egyébb rosz emésztéseknél használt szerek fölött hogy könnyen elveszhető és hosszabb ideig vehető a nélkül, hogy ártana. Különösen rosz emésztéssel biró egyének részére ajánlatos.

Tudomásul: Megbizható vevőim és elárusitóim tudtomra adták hogy itt ott a concurensek, akiknek fogalmuk sincs a gyomorsó összetételéről, minden érték nélküli szereket készitenek és az enyéimhez hasonló dobozokban elárusitják, amivel is kérem arra ügyelni, hogy a dobozokon az én aláirásom látható legyen. Schaumann Gyula.

Meghivás,

a köszegi takarékpénztárnak 1890. évi februar hó 16-án délelőtt 10 órakor saját helyiségében tartandó

rendes évi közgyülésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1889. évi üzletkimutatás és mérleg előterjesztése, a tiszta nyeremény felosztása és a felmentvény megadása feletti határozathozatal.

2. Az alapszabályok 6. §-a alapján határozathozatal a felett, vajjon a 60,000 frtra kiegészitett részvénytőke 300 db. 200 forintos, avagy 600 db. 100 frtos névértékü uj részvénybe osztassék-e be.

3. Az igazgatóság alelnökének 1 évi, — az igazgatóság 8 tagjának 3 évi időtartamra való választása.

A közgyülésen azon részvényes bir szavazati joggal, a kinek részvénye 3 hónappal a közgyülés elött a takarékpénztár részvénykönyvében nevére bejegyeztetett, s a ki részvényét 8 nappal a közgyülés elött a takarékpénztárnál letette.

Kelt Köszegen, 1890. január hó 28-án.

Az igazgatóság.

(Utánnyomat nem dijaztatík.)

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Köszegen.